



5.

Wartość przyjaźni

I. PROSPEKT WARTOŚCI



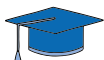
1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój społeczny



1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Umiejętność kontaktowania się z drugim człowiekiem



1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Zdolność budowania trwałych przyjaźni



1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Czy możliwa jest przyjaźń na całe życie?
- Co buduje prawdziwą przyjaźń?
- Jaką wartość ma dla mnie przyjaźń?
- Czym mogę się podzielić z drugim człowiekiem?
- Koleżeństwo daje poczucie bezpieczeństwa i akceptacji.
- Jak postępować, żeby być dobrym przyjacielem?

1.5. ZADANIA DLA UCZNIA, SAMOWYCHOWANIE



Normy

- Przyjaźni trzeba się nieustannie uczyć.
- Relacje z rówieśnikiem są budowane za pomocą dialogu i współpracy¹.
- Warunkiem przyjaźni jest szczerść i otwartość.

Zasady

- Buduję swoją tożsamość poprzez relacje z drugim człowiekiem².
- Z rozumą podchodzę do znajomości zawieranych przez Internet.
- Otwieram się przed przyjacielem, kolegą; staram się go wysłuchać.
- Potrafię korzystać z czasu spędzonego razem z rówieśnikami.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW



Normy

- Przyjaźń rodzicielska jest wzorem dla przyjaźni koleżeńskiej.
- Należy zwracać uwagę na kolegów i znajomych mojego dziecka.
- Rodzice powinni wspierać te inicjatywy, które zmierzają do tworzenia wspólnoty i zacieśniania więzów koleżeńskich pomiędzy dziećmi.

Zasady

- Zwracam uwagę młodemu człowiekowi na problemy jego rówieśników.
- Szanuję przyjaźnie i znajomości mojego dziecka.
- Staram się zrozumieć relacje między moim dzieckiem a jego kolegami.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY



Normy

- Przyjaźń jest relacją, która angażuje całego człowieka.
- Należy wspierać klasowe przyjaźnie.
- Trzeba wskazywać uczniom na konieczność współdziałania z drugim człowiekiem.

¹ „Spośród więzów społecznych, które są konieczne do doskonalenia człowieka, jedno, tj. rodzina i wspólnota polityczna, bardziej bezpośrednio odpowiadają jego wewnętrznej naturze; inne wynikają raczej z jego wolnej woli”. KDK 25.

² „Obraz Boży jest obecny w każdym człowieku. Jaśniej we wspólnocie osób na podobieństwo zjednoczenia Osób Boskich między sobą [...]”. KKK 1702.

Zasady

- Zależy mi, aby integrować klasę wokół wspólnych idei, zainteresowań.
- Staram się, żeby moi uczniowie nawiązywali znajomości z rówieśnikami spoza klasy.
- Uświadamiam uczniom potrzebę i wartość przyjaźni.



1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Proponuję uczniom opisanie swoich refleksji i opinii na temat przyjaźni. Każdy uczeń ma napisać, co gotów jest ofiarować i poświęcić dla swojego przyjaciela. Zastanawia się, jakim jest przyjacielem, czy potrafi słuchać innych, pomóc w potrzebie, zrezygnować z własnej wygody? Celem zadania jest skłonienie uczniów do refleksji nad swoimi zdolnościami do komunikowania się z drugim człowiekiem. Następnie wszyscy dyskutują na tematy:

- Moje zaangażowanie w budowanie przyjaźni.
- Jak udoskonalić swoje relacje z innymi?



1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Uczniowie rozumieją, na czym polega prawdziwa przyjaźń i koleżeństwo³. Potrafią budować trwałe relacje z rówieśnikami, polegające na wzajemnym zrozumieniu, szacunku, zaufaniu, szczerości. Nie uciekają od problemów, wspólnie, poprzez dialog, rozwiązują konflikty i nieporozumienia. Są gotowi do poświęcenia i ofiary na rzecz swoich przyjaciół.



1.10. ZAGROŻENIA

Młodzież nie potrafi otworzyć się na przyjaźnię, budować trwałych więzi z rówieśnikami. Często postrzega kolegów w kategorii zysków i strat, gdzie nie ma miejsca na prawdziwy dialog, zaufanie i poświęcenie dla dobra drugiego człowieka. Z drugiej strony, zawiera ryzykowne przyjaźnie i znajomości

³ „Przyjaźń jest więzią, która angażuje całego człowieka. Jednak, aby mogła trwać, być zawsze świeżą, trzeba się o nią troszczyć. Przyjaźń, tak jak życie, ma swój rytm naturalny i domaga się szacunku, otwartości na to, co nieprzewidywalne”. [T. Florek], *Przyjaźń i uczucia. Dlaczego boimy się uczuć w przyjaźni?*, „Głos Karmelu” 2006, nr 5, akapit 5, [online:] <https://www.karmel.pl/przyjazn-i-uczucia-dlaczego-boimy-sie-uczuc-w-przyjazni/2/> [dostęp: 16.11.2020].

przez Internet. Młodzi ludzie poprzestają na wirtualnych kontaktach, które nie zastępują prawdziwych osobowych relacji.



II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Rady nie od parady, czyli wierszyki z morałem to książka autorstwa Małgorzaty Strzałkowskiej zawiera wartościowe wiersze poruszające tematy niesienia pomocy innym, uczenia się na własnych błędach, dawania ludziom szans, a także bycia samodzielnym i uprzejmym.



Bohaterka omawianej książki Kasia jest w złym nastroju. Grupa jej przyjaciół próbuje ją rozweselić, pytając, dlaczego ma taką ponurą minę. Kasia odpowiada, że jest taka chmurna bez powodu. Przyjaciele zachęcają koleżankę do wspólnej zabawy, choć Kasia niechętnie chce w niej uczestniczyć. Starają się jednak wyjaśnić Kasi, że życie jest dużo łatwiejsze, kiedy przyjmuje się wszystko z uśmiechem. Wiersz kończy pouczająca puenta: „Kto z uśmiechem mknie przez życie, ten się czuje znakomicie!”.



2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Przyjaźń stanowi dla młodych osób największą wartość, dzięki niej budują głębokie więzi z innymi oraz mogą być sobą; zaczynają się troszczyć o innych, odwzajemniać uczucia, zauważają potrzeby drugih i ich problemy. Już od najmłodszych lat warto zwracać szczególną uwagę na relacje dziecka z rówieśnikami.

Takie przeżycia jak radość czy smutek, czynią przyjaźń bardzo ważnym zjawiskiem, które ma istotny wpływ na życie dziecka. Niektóre dzieci są nieśmiałe, potrzebują czasu na zawarcie znajomości i podchodzą do przyjaźni bardzo ostrożnie.

Chmurna Kasia

Każdy pyta Katarzynę:

- Czemu wciąż masz chmurną minę?
- Może jakieś masz problemy?
- My ci chętnie pomożemy!
- Świat nie zawsze jest ponury!

Na to Kasia z miną chmury:

- Szkoda starań i zachodu.
- Jestem chmurna bez powodu.

- A nie możesz – Jaś zawołał
- bez powodu być wesołą?!
- Jak to zrobić? My już wiemy,
- więc ci zaraz pokażemy!
- Proszę Państwa! Bomba w górę!

I parsknęli wszyscy chórem:
Ala, Ola oraz Gocha,
Krysia, Hania oraz Zocha,
Basia, Ewa, Jurek, Staś,
Grzesiek, Kazio, Kuba, Jaś,
Michał, Tadek, Krzysiek, Marek,
No i oczywiście Darek.

A gdzie Kasia? Z boczku stała
i nieśmiało chichotała...

Kto z uśmiechem mknie przez życie,
ten się czuje znakomicie!

M. Strzałkowska, *Rady
nie od parady, czyli
wierszyki z morałem*,
wyd. Czarna Owca,
Warszawa 2007,
s. 65-66.

Przyjaźnie dziecięce są bardzo ważne. Przyjaźń należy pielęgnować, szanować i kształtować na podstawie wspólnych zainteresowań i w poczuciu bliskości. Dziecko powinno zawierać takie przyjaźnie, które zachęcają do rozwoju w grupie, udzielają bezinteresownej pomocy i wsparcia oraz dowartościowują, dzięki czemu dziecko posiada lepsze zdanie na swój temat, czuje się lubiane i docenione.





Jan Paweł II, *Homilia w czasie Mszy Świętej sprawowanej na terenie byłego obozu koncentracyjnego, Oświęcim-Brzezinka*, 7.06.1979, 3, „Libreria Editrice Vaticana” 1979, [online:] http://www.vatican.va/content/john-paul-ii/pl/homilies/1979/documents/hf_jp-ii_hom_19790607_polonia-brzezinka.html [dostęp: 16.11.2020].

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

Ale nie tylko o prawo tutaj chodzi, ale także i przede wszystkim o miłość: tę miłość bliźniego, w której się wyraża i dochodzi do głosu miłość Boga; ta miłość, którą ogłosił Chrystus w swoim przykazaniu, jakie każdy człowiek ma wypisane w swoim sercu - przykazaniu, które sam Bóg Stwórca w tym sercu wyrzeźbił.

Przykazanie to konkretyzuje się także w poszanowaniu drugiego, poszanowaniu jego osobowości, jego sumienia; konkretyzuje się w dialogu z drugim, umiejętności poszukiwania i uznania tego, co może być dobre i pozytywne także w kimś, kto wyznaje idee różniące się od naszych; a nawet w kimś, kto w dobrej wierze – błądzi...

Osoba ludzka posiada naturalny i strukturalny wymiar społeczny, jako że jest powołana w głębi swej istoty do wspólnoty z innymi oraz do dawania siebie innym: „Bóg troszczący się po ojcowsku o wszystko chciał, by wszyscy ludzie tworzyli jedną rodzinę i odnosili się wzajemnie do siebie w duchu braterskim” (KDK 24). Tak więc społeczeństwo, owoc i znak społecznej natury człowieka, ukazuje swoją pełną prawdę we wspólnocie osób.

ChL 40.



Chciałbym teraz wskazać trzy dziedziny codziennego życia, w których wy, drodzy młodzi, powinniście w sposób szczególny ukazywać miłość Bożą. Pierwszą z nich jest Kościół, nasza duchowa rodzina, złożona z wszystkich uczniów Chrystusa [...]. Starajcie się gorliwie o dobro drugiego człowieka, wiernie wypełniajcie przyjęte zobowiązania. Nie wahajcie się rezygnować z radością z niektórych waszych rozrywek, akceptujcie wielkodusznie konieczne ofiary, dawajcie świadectwo waszej wiernej miłości do Jezusa, głosząc Jego Ewangelię zwłaszcza wśród waszych rówieśników.

Benedykt XVI, Miłujcie się wzajemnie, tak jak Ja was umiłowłem. Orędzie na XXII ŚDM, Watykan, 27.01.2007, w: Jan Paweł II, Benedykt XVI, Franciszek, Tryptyk o wierze, wybór i oprac. S. Tasiemski, Wydawnictwo M, Kraków 2014, s. 141-142.

3.2. PISMO ŚWIĘTE

I jeśli dobrze czynicie tym tylko, którzy wam dobrze czynią, jaka za to dla was wdzięczność? I grzesznicy to samo czynią. Jeśli pożyczek udzielacie tym, od których spodziewacie się zwrotu, jakąż za to dla was wdzięczność? I grzesznicy grzesznikom pożyczają, żeby tyleż samo otrzymać. Wy natomiast miłujcie waszych nieprzyjaciół, czyńcie dobrze i pożyczajcie, niczego się za to nie spodziewając. A wasza nagroda będzie wielka, i będziecie synami Najwyższego; ponieważ On jest dobry dla niewdzięcznych i złych. Bądźcie miłosierni, jak Ojciec wasz jest miłosierny.



Łk 6,33-36.

Dlatego odrzuciwszy kłamstwo: niech każdy z was mówi prawdę do bliźniego, bo jesteście nawzajem dla siebie członkami. Gniewajcie się, a nie grzeszcie: niech nad waszym gniewem nie zachodzi słońce! Ani nie dawajcie miejsca diabłu! Kto dotąd kradł, niech już przestanie kraść, lecz raczej niech pracuje uczciwie własnymi rękami, by miał z czego udzielać potrzebującemu. Niech nie wychodzi z waszych ust żadna mowa szkodliwa, lecz tylko budująca, zależnie od potrzeby, by wyświadczała dobro słuchającym. I nie zasmucajcie Bożego Ducha Świętego, którym zostaliście opieczątowani na dzień odkupienia. Niech zniknie spośród was wszelka gorycz, uniesienie, gniew, wrzaskliwość, znieważenie – wraz z wszelką złością. Bądźcie dla siebie nawzajem dobrzy i miłosierni! Przebaczajcie sobie, tak jak i Bóg nam przebaczył w Chrystusie.

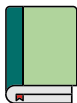
Ef 4,25-32;
por. Mt 5,48.



KKK 374;
por. 396; 1023.

3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Pierwszy człowiek nie tylko został stworzony jako dobry, lecz także ukonstytuowany w przyjaźni ze swoim Stwórcą oraz w harmonii z sobą samym i otaczającym go stworzeniem.



IV. LITERATURA

- Benedykt XVI, *Miłujcie się wzajemnie, tak jak Ja was umiłowałem. Orędzie na XXII ŚDM*, Watykan, 27.01.2007, w: Jan Paweł II, Benedykt XVI, Franciszek, *Tryptyk o wierze*, wybór i oprac. S. Tasiemski, Wydawnictwo M, Kraków 2014, s. 139-145.
- Ferder F., *Żywe Słowa. Pismo Święte, psychologia i komunikacja międzyosobowa*, tłum. B. Majczyna, Wydawnictwo WAM, Kraków 2002.
- [Florek T.], *Przyjaźń i uczucia. Dlaczego boimy się uczuć w przyjaźni?*, „Głos Karmelu” 2006, nr 5, [online:] <https://www.karmel.pl/przyjazn-i-uczucia-dlaczego-boimy-sie-uczuc-w-przyjazni/2/> [dostęp: 16.11.2020].
- Hamer H., *Rozwój umiejętności społecznych. Jak skuteczniej dyskutować i współpracować*, wyd. Veda, Warszawa 2003.
- Hartley P., *Komunikacja w grupie*, tłum. I. Chlewińska, Zysk i S-ka Wydawnictwo, Poznań 2002.
- Jamrozek B., *Komunikacja interpersonalna, czyli jak wspomagać swoją przedsiębiorczość*, Wydawnictwo eMPi2, Poznań 2000.
- Jan Paweł II, *Adh. Christifideles laici*, w: tegoż, *Dzieła zebrane*, t. 2, *Adhortacje*, Wydawnictwo M, Kraków 2006, s. 221-294.
- Jan Paweł II, *Homilia w czasie Mszy Świętej sprawowanej na terenie byłego obozu koncentracyjnego*, Oświęcim-Brzezinka, 7.06.1979, „Libreria Editrice Vaticana” 1979, [online:] http://www.vatican.va/content/john-paul-ii/pl/homilies/1979/documents/hf_jp-ii_hom_19790607_polonia-brzezinka.html [dostęp: 16.11.2020].
- Jan Paweł II, *Słowa do Polaków. Myśli na każdy dzień*, red. P. Słabek, K. Chojnacka, Kraków 2002.

- Konferencja Episkopatu Polski, *Dialog, tolerancja, wartości. Orędzie biskupów polskich o potrzebie dialogu i tolerancji w warunkach budowy demokracji*, 16.11.1995, wyd. Biblos, Tarnów 1996, s. 22-34.
- Kongregacja Nauki Wiary, *Katechizm Kościoła Katolickiego*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002.
- Martini C.M., *Na ścieżkach nawiedzenia. Poszukiwanie woli Bożej w codziennych spotkaniach z ludźmi*, tłum. J. Kołacz, Wydawnictwo WAM, Kraków 2002.
- Milne A.A., *Kubuś Puchatek. Chatka Puchatka*, tłum. I. Tuwim, wyd. Nasza Księgarnia, Warszawa 2018.
- Pisarski R., *O psie, który jeździł koleją*, wyd. Greg, Kraków 2017.
- Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu. Biblia Tysiąclecia*, wyd. Pallottinum, Poznań 2012.
- Sobór Watykański II, *Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym [Gaudium et spes]*, w: tegoż, *Konstytucje. Dekrety. Deklaracje*, red. M. Przybył, wyd. Pallottinum, Poznań 2002, s. 526-606.
- Strzałkowska M., *Rady nie od parady, czyli wierszyki z morałem*, wyd. Czarna Owca, Warszawa 2007.
- Thorsten B., *Zabawy ułatwiające nawiązywanie kontaktów: dla kreatywnych grup i kółek teatralnych*, tłum. M. Jałowicz, wyd. Jedność, Kielce 2002.

